

N:o 88.

Af herr vice Talmannen **S. Nilsson**, *om ändringar i kongl. förordningen om tillverkning af brännvin den 2 Juni 1882 m. m.*

Många och berättigade äro de klagomål, som från hela landet låta höra sig öfver den betryckta ställningen. Från den mera högt uppsatte till och med den ringaste i samhället uttalas bekymmer öfver det tynande lif, hvaraf hela vår affärsverksamhet lider. Det är icke allenast uti vårt eget fädernesland, utan i hela den civiliserade världen som man hör samma bekymmer uttalas. Många äro de botemedel, som inom de olika länderna och särskildt inom de skiljaktiga meningsgrupperna, blifvit framställda för afhjelpandet af det onda. Komitéer hafva i vårt land tillsatts af särskildt för ändamålet kunnige män, som efter utredningar skolat råda bot. Men desto längre tiden lider, desto högljuddare blifva ropen om hjälp. Europas — som man påstår — skickligaste statsman har i sitt land försökt afhjelpa klagomålen genom åsättandet af höga tullar på spanmål och industrialster, men oaktadt detta system nu varit tillämpadt under åtskilliga år, har tillståndet icke blifvit bättre utan snarare sämre äfven der, och klagomålen mera i till- än aftagande. Då ännu intet hos oss — utom afskaffande af grundskatterna och indelningsverket, som numera icke torde komma att låta länge vänta på sin lösning — blifvit erkändt af de många medel, som föreslagits, är det väl en pligt för hvar och en att i sin mån försöka att angifva något sätt, som kan anses vara verkamt till åstadkommande af bättre förhållanden.

Uti Hans Maj:t Konungens tal till den sist förflutna Riksdagen vid dess öppnande bebådades, att Riksdagen hade att förvänta förslag till förändringar i nu gällande förordning om bränvinstillverkning, och i skrifvelse till sagda Riksdags bevillningsutskott lärer regeringen hafva meddelat, att berörda förslag innehöll bland annat en sådan bestäm-

melse, som skulle hafva till följd att omöjliggöra bränvinstillverkning af en del utländska produkter, för att derigenom förekomma konkurrens af dessa varor med våra inhemska sädesslag för bränvinstillverkningen. För min del förestälde jag mig, att ett sådant förslag skulle helsats välkommet till Riksdagen och der rönt framgång. Att fortfarande låta den utländska spanmålen vandra till bränvinspannorna och der förvandlas till bränvin till så stora kvantiteter, som i synnerhet under den senare tiden egt rum, kan väl näppeligen försvaras, så länge ingen export af bränvin göres möjlig till utlandet. Följden häraf blir väl otvifvelaktigt den, att vårt folk är hänvisadt att förtära allt det bränvin, som inom landet tillverkas af utländsk vara, på samma gång som bränvinstillverkningen af samma varor är en svår konkurrent emot potatisodlingen i landet, så att denna odling snart icke blifver lönande och således måste upphöra, hvarigenom i synnerhet de mindre jordbrukarne och torparne hårdast drabbas.

För att visa huru stor bränvinstillverkningen af sådana sädesslag varit, som icke nödvändigt behöfva användas för bränvinstillverkningens bedrifvande, och hvaraf hufvudsakligaste delen importerats från utlandet, har jag gjort utdrag af tillgängliga statistiska berättelser, som lemna det resultat, att under de 10 tillverkningsåren 1876—77 och 1885—86 har i medeltal årligen för bränvinstillverkningen användts 471,954 kilogram hvete, 8,369,236 kilogram råg och 7,357,722 kilogram majs, samt dessutom för tillverkningsåren 1882—83 och 1885—86 i medeltal 1,095,906 kilogram ris, och tillverkningsåret 1882—83 har dessutom användts 45,399 kilogram stärkelse, samt året 1883—84 ytterligare 597,405 kilogram darry. En sannolikhetsberäkning öfver utbytet i bränvin af ofvan uppräknade varor utfaller så, att tillverkningen i medeltal under dessa 10 år utgjort emellan 11 à 12 millioner liter bränvin af 50 procents styrka, och alltså omkring $\frac{1}{3}$ af landets hela tillverkning, som till väsentligaste delen med säkerhet kan anses vara tillverkad af utländska produkter och som alltså indirekt blifvit infördt i landet utan tull. Och då utländskt bränvin, som införes i landet, är i tulltaxan belagd med en tull af 60 öre per liter, lär det väl vara nödvändigt, att något göres för att förekomma ett sådant missförhållande. Med ofvannämnda tullsats hafva statsmakterna säkerligen afsett icke allenast att förbjuda import af bränvin i landet, utan jemväl att denna vara icke genom importen skulle göras så billig, att man derigenom befrämjar superiet. Men så länge bränvinstillverkning af utländska varor ohejdadt tillåtes, kan hvad sålunda afsetts icke förekommas.

För att åstadkomma hvad jag med detta förslag åsyftar, föreligger

onekligen den lättaste utvägen att belägga alla ofvannämnda varor med tull. Och en sådan åtgärd skall jag gerna understödja, såvidt det rörer sådana sädesslag, som ej odlas i landet, nemligen majs m. m. Men då ett sådant förslag redan är väckt, behöfver jag ju ej framställa det samma. Annorlunda är förhållandet med råg och hvete, ty då kommer man in på den ömtåliga frågan att lägga skatt på brödet, som väl har föga utsigter att kunna genomföras i vårt land, åtminstone under den närmaste tiden, eller under nuvarande förhållanden. Att förbjuda bränvinstillverkning af majs, ris, stärkelse och darry, eller åsätta sådant bränvin, som tillverkas af produkter, hvilka icke odlas inom landet, högre tillverkningsskatt än den, som bestämmes för tillverkning af bränvin af inhemska produkter, kan ej heller möta några synnerliga svårigheter. Men deremot torde icke kunna förnekas, att dessa svårigheter äro rätt stora, om man vill göra sistnämnda bestämmelser gällande i fråga om utländskt hvete och råg, då dessa sädesslag i vanliga fall icke kunna lätt skiljas från våra inhemska af samma slag. Men dessa svårigheter torde dock icke vara öofvervinneliga. Om det bestämdes att särskild anmälan skall göras af den, som vill tillverka bränvin af ifrågavarande spanmålsslag, och tillverkaren ålades att, i likhet med hvad som läres ega rum vid utförsel af vissa slag af spritvaror, nöjaktigt styrka, att de sädesslag, han använder för sin tillverkning, äro inhemska, och om straff bestämdes, likartadt med straff för verkstald lönbränning, för den, som bryter emot härom gifna föreskrifter, skulle sådana bestämmelser med tillhjälp af den kontroll, som staten i alla fall måste hålla vid hvarje bränneri, kunna göras så verksamma, att öfverträdelse svårligen skulle kunna ega rum. Men om bestämmelser i angifna syfte icke kunna uppställas tillräckligt betryggande, lär väl ingen annan utväg finnas än att iuföra samma föreskrifter för bränvinstillverkning af inhemskt hvete och råg, som kunna finnas behöfliga för sådan tillverkning af majs m. m., eller på ett kraftigt sätt befordra export af svenskt bränvin till utlandet. Men då en utredning af denna del af frågan icke lär af bevillningsutskottet kunna tillfredsställande vid denna riksdag åstadkommas, och frågan torde tarfva en sådan utredning af Kongl. Maj:t, lär det mål, hvartill jag syftar, icke kunna vinnas på annat sätt än att hos Kongl. Maj:t anhålla om sådan utredning. Och då jag icke känner huruvida Kongl. Maj:t till den nu pågående Riksdagen framlägger något förslag i ofvannämnda syfte, vågar jag vördsam samt föreslå *dels* alternativt, att Riksdagen måtte besluta en förändring i gällande förordning om tillverkning af bränvin i följande syfte, nemligen: antingen

att tillverkning af bränvin måtte förbjudas af majs, ris, stärkelse och darry; eller

att allt det bränvin, som tillverkas af majs, ris, stärkelse eller darry, måtte åsättas en tillverknings-skatt utöfver den nu bestämda med 20 öre eller till 60 öre pr liter; *dels ock*

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse an-hålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och till nästa Riksdag afgifva förslag till sådana bestämmelser, att tillverkning af bränvin utaf utländskt hvete och råg antingen förbjudes eller ock åsättes förhöjd till-verkningsskatt, samt i sammanhang härmed låter ut-reda och för Riksdagen föreslå sådana åtgärder, som möjliggöra export till utlandet af bränvin, som inom landet tillverkas.

Stockholm den 14 maj 1887.

Sven Nilsson.